

Victoria Eugenia Ibáñez

Presentació del tema de debat

Ja fa anys, afortunadament, que moltes veus dins del món educatiu, reclamen "una altra manera" de treballar els continguts. L'escola tradicional, uniformitzadora, que basa l'aprenentatge en la transmissió exclusiva de continguts conceptuals, per tal de ser reproduïts de forma repetitiva, dóna pas a un model d'ensenyament, que contempla el desenvolupament dels processos **cognitivorelacionals**, i que té en compte, la pluralitat dels individus que han de rebre la formació i el que és més important, permet als mateixos ser participants del procés de formació com a subjectes actius.

És conegut per a tothom, que els ritmes d'aprenentatge i l'evolució psicològica dels individus són diferents, intentar donar una única resposta a les diferències que configuren l'aula és una garantia total de fracàs. És per això que els educadors, ho hem de tenir en compte i hem de posar els mitjans necessaris si no volem fracassar en la nostra tasca que no és altra que la d'ensenyar. Hem **d'ensenyar a aprendre**, hem de donar les eines i crear els contextos que permetin als nostres alumnes aconseguir una implicació activa i directa en el seu propi procés d'aprenentatge.

Els grans reptes de l'ensenyament obligatori a l'actualitat, es perfilen al voltant de garantir l'equilibri entre la comprensió dels continguts curriculars establerts (el que pot ser discutible) i la evident, i cada vegada més gran, diversitat d'aprenents

Per tal de garantir el mencionat equilibri, és absolutament necessari treballar en un sentit: la individualització dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Un tractament igual per a tots els

estudiants, comporta un increment de les desigualtats i condueix al augment del fracàs escolar. L'aprenentatge en cooperació pot convertir-se en una de les més potents eines pedagògiques per a garantir aquest delicat equilibri, ja que un dels esculls que el professorat de secundària no pot superar amb les eines metodològiques tradicionals és justament les diferències de nivell de competència entre alumnes, la qual cosa és, ni més ni menys, el que aprofita i fomenta l'aprenentatge en cooperació

L'anàlisi del llenguatge utilitzat pels alumnes quan treballen en cooperació desvela aquells aspectes relatius a les habilitats socials i comunicatives que utilitzen i desenvolupen, com per exemple la capacitat de demanar i donar ajuda, d'autoregulació en el sinus del grup, la generació de pensament crític, com apareixen i es confronten les diferències cognitives, com es resolen els conflictes i en general les diferents interaccions que es donen en els grups quan els alumnes cooperen.

El treball cooperatiu, com a estratègia instruccional d'atenció a la diversitat, ha estat estandard per als autors defensors de la escola inclusiva. Autores com Arranz (2001); Pujolàs (2001); Stainback y Stainback (1999); Gavilán (1997); Thousand, Villa y Nevin (1994); Ainscow (1991) fan una àmplia defensa dels mètodes d'aprenentatge cooperatiu com una part essencial de la reforma cap a l'escola comprensiva

En paraules de Pujolàs (2002) s'ha de canviar la forma de fer i organitzar les classes, en la direcció de tres vies d'actuació estretament relacionades: l'autoregulació de l'aprenentatge, la personalització de l'ensenyament i la estructuració cooperativa del aprenentatge

Sortosament, cada vegada són més els que reconeixen que el progrés en l'educació, requereix mirar cap endavant i no cap enrere.

AINCOW, M. (1991). *Effective schools for ajo*. Londres: David Fulton Publishers

ARRANZ, P. (2001). "Innovación curricular: aulas inclusivas", *Anuario de pedagogía*, 3, 143-152

GAVILAN, P (1997). "El trabajo cooperativo: una alternativa eficaz para atender a la diversidad", *Aula de innovación educativa*, 85, 68-71

PUJOLÀS, P, (2001). *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Archidona (Malaga): Ediciones Aljibe

PUJOLÀS, P, (2002). "Enseñar juntos a alumnos diversos se posible". *Cuadernos de Pedagogía*, 317, octubre, pp. 84-87

STAINBACK, S; STAINBACK, W. (1999). *Aulas inclusivas*. Madrid: Nercea

THOUSAND, J; VILLA, R; NEVIN, A. (1994). *Creativity and Collaborative Learning*. Baltimore: Paul h: Brookes Publishsing